

Čebelarjeva opravila v septembru

Tomaž Granda (tomaz_granda@hotmail.com)

Septembra se leto začne prevešati v zgodnjo jesen, kar se pozna tudi pri čebeljih družinah. Živalnost v čebeljih v družinah se začne zmanjševati, hladnejše noči in sveža jutra pa vplivajo tudi na nekatere vedenjske in fiziološke spremembe tako čebele kot čebelje družine.

Foto: Arhiv ČZS

Odpad na testnem vložku

Do sredine meseca septembra imam po navadi čebelje družine že v celoti nakrmljene.

V poznopoletnem brezpašnem obdobju in po zadnjem točenju začnem družine s krmljenjem pripravljati na zimo. Držim se načela, da vsaki gospodarski družini namenim približno 12–14 kg zimske zaloge. Krmim s sladkorno raztopino, ki jo zmešam v razmerju 3 : 2 v prid sladkorju. Rezervne družine nakrmim s približno 7–8 kg sladkorja, pri čemer je razmerje sladkorja in vode enako kot pri gospodarski družini. Vselej krmim v mraku ali v slabem vremenu, saj s tem preprečujem rop med družinami. Žrel načeloma ne pripiram, razen družinam, ki so šibkejšje. Krmim s pitalniki na zadnjih vratcih ali v vedru s kapilarno metodo. Če se mi po nerodnosti sladkorna raztopina polije po zadnjem delu čebelnjaka ali kje v okolici, to nemudoma sčistim in pobrišem. V nasprotnem primeru bi lahko takšna packa sladkorne raztopine v bližini panja povzročila rop. Pri krmljenju čebel v poletnem in jesenskem času nikoli ne uporabljam sladkornih pogač. Če pride do ropa, panj

nemudoma zaprem in odpeljem na drugo lokacijo ali čebele ometem. Pri drugih družinah pa pripremem žrela panjev. Če ugotovim, da je čebelja družina bila izropana, panj takoj zaprem. Nato sate pretalim, čebele in drug drobir pa uničim. Pred naselitvijo nove družine v panj, kar naredim spomladi, ga očistim in razkužim.

V septembru izvedem tudi zadnji resen pregled pred zimo, kjer preverim zimske zaloge, stanje z zalogo in po potrebi uredim gnezdo. Če naletim na šibko družino (manj kot pet ulic), ki ne bi bila sposobna preživeti zime, matico uničim, panj razkužim in sate ometem. V panj šele spomladi naselim eno izmed rezervnih družin. Če se pojavi poapnela zalega, ukrepam, kot je bilo v opisano v članku SČ 3/2024 z naslovom Poapnela zalega – trdovratna nadloga ali obvladljiva bolezen?.

Poletje in zgodnja jesen sta v zadnjih letih pogosto zaznamovana z močnimi sušami, kar občutijo tudi čebele. Prav je, da čebelar zagotovi čebelam svežo neoporečno vodo. V nasprotnem primeru si bodo čebele same poiskale vir vode, ki ni nujno dobre kakovosti

oziroma vira. V čebelarških krogih velja prepričanje, da bodo čebele uporabljale vir vode tako dolgo, dokler ga ne zmanjka, nato bodo poiskale drugega. Zato je pomembno, da v napajalnikih nikoli ne zmanjka vode, saj bodo v nasprotnem primeru čebele našle drug vir in se ne bodo vrnile tudi, ko bo napajalnik poln. Iz istega razloga je pomembno, da napajalnik postavim že zgodaj spomladi. Sam imam napajalnik narejen iz podstavka za rože, v katerem imam šotno zemljo ter nekaj velikih kamnov. Na to zemljo sem nastavil mah, tako da dobro in dolgo drži vlago, čebele pa se ne utapljajo. Iz velikega rezervoarja deževnice voda stalno počasi kaplja v napajalnik, ki je postavljen v neposredni bližini čebelnjaka, približno 5 metrov od čebelnjaka, vendar ne na preletni razdalji.

Zatiranje varoj opravi po zadnjem točenju, ko izvedem ukrep prekinitve zaleganja, po potrebi (spremljanje testne podnice) opravi tudi kasnejše zatiranje. Za dodatno zatiranje se odločim, če v septembru dnevni odpad presega 5 varoj. Družine, ki kažejo nadpovprečno napadenost, še podrobneje spremljam s testno podnico. Če se pojavi reinvazija varoj ali je odpad varoj večji, v septembru ponovno izvedem

Varoja na čebeli

Foto: Arhiv ČZS

zatiranje. Čebelar mora učinkovito zatreti varoje v svojih čebeljih družinah, saj je to odgovornost tako do svojih čebel kot do čebel v neposredni okolici, na katere se lahko varoje ponovno naselijo ob morebitnem stiku zdravljenih in nezdravljenih čebel. Prav je, da čebelarji uporabljamo zdravila skladno z navodili proizvajalca ter navodili oziroma priporočili veterinarjev.

V prejšnji številki, kjer sem opisoval način pridobivanja propolisa, sem omenil, da mreže za pridobivanje vstavim v panj v mesecu juliju. Mreže nato menjujem, ponavadi kar na tri tedne. Tako mi uspe iz ene družine odvzeti propolis vsaj 2-krat. Pobrani propolis nato zmeljem in ga uporabljam v tinkturah. Mreže tako dokončno odstranim v začetku septembra.

Menim, da lahko čebelarji za pašo veliko naredimo tudi sami. Pogosto je namreč pomanjkanje paše v poznopoletnih mesecih. Že zasaditev rastlin, ki bodo cvetele v poznem poletju, naredi veliko. Pri tem moramo biti pozorni, da ne zasadimo invazivnih tujerodnih vrst, ki bi se potencialno lahko razširile v naravo. Takšne rastline so sicer velikokrat zelo radodarne z nektarjem in cvetnim prahom, vendar to ni opravičljiv razlog za njihovo zasaditev.

Sam nimam izkušenj z bršljanovo pašo, ki se je v zadnjih letih, ko so temperature tudi jeseni še visoke, lahko bi rekli poletne, marsikje v Sloveniji začela pojavljati tudi bršljanova paša. Viri navajajo, da je za bršljanov nektar značilno, da izredno hitro kristalizira v satju, kar čebelarjem, predvsem pa čebelam povzroča nemalo preglavic. Zaradi kristaliziranega medu v satju lahko čebelja družina čez zime odmre, saj je med na voljo v nedostopni – kristalizirani obliki. V primeru pojava bršljanove paše predlagam, da se čebelarji držimo nasvetov dobre čebelarske prakse, da v primeru donosa v septembru in oktobru krmimo s sladkorno raztopino (1 : 1) v količini, enaki dnevnemu donosu. Poudariti je treba, da tak med ni primeren za točenje, saj vsebuje sladkorno raztopino. Več o bršljanovi paši si lahko preberemo v članku SČ 12/2023 avtorjev Vlada Augušтина in Aljaža Debelaka z naslovom Problematika točenja bršljanovega medu in v članku Klavdija Babiča v SČ 9/2023.

Testni vložek nameščen v AŽ-panju

Foto: Arhiv ČZS